

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám. Gergurov-féle házban.
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácskerményi nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik hetfő s ünnepek utáni napok kivételével minden nap.
Felélős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 12 frt. — Félévre 6 frt. — Negyedévre 3 frt.
Egy óra 1 frt. 20 kr.
Egyes szám ára 5 kr. a vasárnapi szám 10 kr.

TAVIRATOK.

A czár halála.

A francia képviselőház részvétel.

Páris, nov. 2. (A Z. és V. ered. táv. tudósítása.) Hír szerint a képviselőházat és a szenátust holnapra rendkívüli ülésre hívják össze, hogy kifejezze részvétét Sándor czár elhunytá alkalmából.

A német császár toszlja.

Berlin, nov. 1. (A Z. és V. er. távirata.) A „Kreuzzeitung“-nak jelentik Stettinből: A császár nevét viselő gránátos-ezred lakomáján Vilmos császár beszédet mondott, amelyben az utolsó szemlére utalva, amelyet nagyatyja tartott, kifejezte azt az óhaját, hogy minden törekvés arra irányuljon, hogy maradjon meg az ezred azon a színvonalon, amelyen nagyatyja idejében állott és őrizze meg azoknak az időknek a tradícióit: a vitézséget, hűséget és engedelmeséget. Gránátos-ezredem hurrá!

Mikor ezután a császár megkapta Sándor czár halálának a híré, újra felállt és újra nagyatyjának utolsó szemléjére utalva, emlékezetbe idézte, hogy akkor is a halál árnyéka borult édesatyja fejére és így folytatta: „Épp most jön a híre egy nagy horderejű, súlyos eseménynek. Megemlékszünk e pillanatban tradícióinkról, amelyek a régi időben fegyverbarátságban és ujabban is összekötöttek az orosz czári házzal és az új császár irányában érzett rokonszenveinket azzal az óhajattal egyesítjük: Adjon neki az ég erői nehéz hivatásához. II. Miklós czár éljen! Soká! A zenekar erre az orosz himnuszt játszotta.

Az új czár manifestuma.

Pétervári, nov. 2. (A Z. és V. ered. távirati tudósítása.) A hivatalos lap közli II. Miklós czár manifestumát, melyben III. Sándor czár halálának megemlézése után a következőket mondja: Vigasztaljon bennünket az a tudat, hogy

a mi fájdalmunk egész szeretett népünknek is fájdalma és ne felejtse el a nép, hogy a szent Oroszország ereje és szilárdsága a népnek velünk való egységében és az irántunk való határtalan odaadásban fekszik. Mi pedig, e szomorú, de ünnepélyes órában, midőn az orosz birodalom s a vele elválaszthatatlanul egybekötött czárság, Lengyelország és Finnland nagyhercegség ősi trónjára lépünk, megemlékszünk elhunyt atyánk hagyományáról és az ő szellemétől eltöltve az egek ura előtt szent fogadást teszünk, hogy egyedüli czéhünként mindig a hű Oroszország hatalmának és dicsőségének békés fejlődését és összes új alattvalóink boldogítását fogjuk szem előtt tartani. A manifestum avval a parancssal végződik, hogy esküdjének hűséget Miklós czárnak és trónörökösének, Alexandrovics György nagyhercegnek, a ki mindaddig a trónörökös czímét fogja viselni, míg isten az Alix hesseni hercegnővel kötendő házasságot fiuval megáldja.

A német sajtó a czárról.

Berlin, nov. 2. (A Z. és V. er. táv. tud.) A „Nordd. Allg. Ztg.“ Sándor czár emlékének hosszabb cikket szentel és hangsúlyozza hajthatatlan kötelességtudását és szigorú lelkiismeretességét nagy feladatai teljesítésében, melyeket a gondviselés reá ruházott. A leggyengédebb és leggondosabb férj és a legszeretőbb atya volt, a mi mélyen be van véve az orosz nép szívébe, mely az elhunytban atyját gyászolja. A czár jellemével egyenessége és loyaltása rendkívül hozzájárult ahhoz, hogy a népekben oly bizalomteljes béke remény ébredt, a milyennek Európa jelenleg örvend.

A német válsághoz.

Berlin, nov. 1. (A Z. és V. er. táv. tud.) A „Norddeutsche Allg. Zeitung“ jól értesült helyről kapott információ alapján megegyeztetten a Schelling igazságügyminiszter visszalépéséről szóló híreket.

A czár halála után

Pétervár nov. 1. (Éjjel.) (A Z. és V. ered. táv.) Este negyed nyolcz óraker megdördültek a Péter-Pál-erőd ágyui, Sándor czár halálát hirdelve a főváros lakosságának. A czár dél-előtt 10 óraker még teljesen ép eszmélettel megáldozott. Itt este hét óraker függesztették ki a czár elhunytát tudató falragaszokat. Noha e hír az utolsó bulletin után nem jött váratlanul, a lakosság körében mégis nagy izgatottságot és gyászt keltett. Az utcákon a nép tömegesen állt a falragaszok előtt és ájtatosan keresztet vetett. Este tíz óraker a birodalmi tanácsban a Péterváron levő összes tagok jelenlétében ünnepélyes gyász ünnepély tartottak.

II. Miklós kiáltvány.

Pétervár, nov. 1. (A Z. és V. ered. távirata.) Hír szerint a II. Miklós czár trónralépését tudató kiáltvány néhány nap múlva ideérkezik. A színházak, iskolák és vendéglők zárva vannak.

A köztársaság elnökének részvéte.

Páris, nov. 2. (A „Z. és V.“ ened. táv.) Casimir Perier elnök Sándor czár halála hírének vétele után azonnal részvétáviratokat küldött Miklós czárnak és a czár özvegyének. A tengerészeti miniszter elrendelte, hogy az összes hajók gyászlobogót huzzanak árbocjukra. Ma délelőtt 11 óraker az orosz kápolnában gyászinisteni tisztelet lesz.

A gyászszegélyes francia lapok.

Páris, nov. 2. (A Z. és V. ered. táv.) A lapok, a melyek közül sokan gyászszegélyvel jelentek meg, sajnálatuknak adnak kifejezést Sándor czár halála felett.

Mit irnak a francia lapok?

A „Figaro“ így ír: A gyász mély és őszinte. Nemesak az igazságos és jó embert siratjuk, hanem császárt is, ki a béke nagy döntő bírója volt. Egész Franciaország rokonszenve most különösen utódja felé fordul.

A „Journal des Débats“ emlékeztet III. Sándor czár kitünő tulajdonságaira, ki nem vonakodott a de-

mokratikus köztársasággal szövetkezni. A tapasztalás mutatta, hogy a béke sohasem volt jobban biztosítva. Reméljük, hogy semmi sem fog megváltozni.

A „Rappel„ hasonló értelemben nyilatkozik.

A „Gaulois“ a következőket mondja: Oroszország és Franciaország most inkább testvéreknek érzik magukat mint vaiaha, minthogy ugyanazt az atyát siratják. Sándor császár utóda atyja politikájához hű fog maradni.

A „Soleil“ így ír: Oroszországgal és úgy mint Oroszország gyászolja Franciaország az elhunyt uralkodót.

Az „Autorité“ óhajtja, hogy Sándor császár utóda örökölje atyjának erényeit és Franciaország iránti rokonszenvét.

A „Lanterne“ így ír: Minden francia szív a gyász érzetét hordja magában; önzetlen élet ez, mert mindenki azt igyekezik mutatni, hogy a Franciaország és Oroszország közötti barátság nem fog változást szenvedni.

A „Matin“ a következőket mondja: Abban a gyászban, mely az orosz és francia hazafiakat érte, az a vigasz marad fenn számunkra, hogy Sándor császár műve teremtőjét túl fogja élni. Az új császár, ki a gyermeki alárendelés példáját adta, folytatni fogja a művet.

A bogojevai „Polgári olvasókör“ ünnepe.

— Saját tudósítónktól. —

A bogojevai „Polgári olvasókör“ nek szép ünnepélye volt a legközelebbi múlt napon. Uyanis:

Cziráky Gyula káplán ur tőlünk Ó-Becse-re lett előléptetés képen áthelyezve s minthogy Cziráky ur „Polgári olvasókör“ ünneknek elnöke volt, a kör választmánya bucsu-estélyt rendezett tiszteletére, melyre a kör összes tagjait és a szomszéd magyar községben levő ismerőseit is meghívta.

Ezen intézkedésből folyólag az elnököt egy szervezett 6 tagu deputáció kereste föl lakásán s a tisztelet, ragaszkodás és nagybecsülés kifejezése mellett fölkérte, hogy e bucsu-estélyen a kör vendégeül megjelenjen sziveskedjék.

Elnök, a szerény ember, meghatva a nem várt kitüntetéstől: örömeit és jóérzesét fejezi ki a szíves megtisztelésért, a meghívást köszönettel elfogadta.

Az ünnepély este 7 órakor vette kezdetét, melyen a résztvenni kívánók oly sokasága jelent meg vallás különbség nélkül, hogy a tagok teljes száma konstatacióval, a beteges leszámításával. Elég találon jegyezte meg egyik jelen volt tagtárs, hogy „nagy a társadalom s kicsi a helyzet“!

A társas vacsora magyaros halpaprikás, turós-pörözös csusza, sült hal, gyümölcs-féle, sajt-túró és jó karezosból állott. (A paprikást nagyobb tisztelet okáért a nótáros és egyéb kukta segédlete főzte fényes sikerrel.)

Bucsuzóul az ünnepelt elnök urat többen felköszöntötték.

Az első poharat a kör alelnöke emelte körül-belül ezen szavakkal:

„Nem a szerénytelenség, nem is a tolakodás: a hivatalos hatalom adta az első poharat kezembe, hogy ezen ünnepély alkal-

mából az igen tisztelt elnök urat, a legbőke- és igazságszeretőbbet, a minta embert üdvözöljem.

Ezt tennem annál kellemesebb volna, mert hisz a legnagyobb szeretettel és ragaszkodással viseltemet hozzá, minthogy együttműködésünk közben a jó tulajdonok egész legióit közvetlen közelből szemléltem.

Azonban az év gyenge szárnyaim sokkal alacsonyabb rőptűek, hogy sem a köznapiság fölé emelkedve, bokros érdemeit eléggé méltathatnám. Különbön is az itt tiszteletére megjelent nagy számú díszes közönség föltem engem, mert az ő tömeges megjelenésük még hallgatás közben is hangos viszhanga antnak, a mit érdemül egy kitűnő szónok csak mondhatna ezen alkalomból. Azért röviden annyit mondom bucsuzóul: Isten vezérelje körünkben s legyen új állomásan annyira szeretve, mint nálunk! Isten szent áldása és kegyelme kísérje fáradságos munkája középet. Végül kérem, ne feledje el azokat, kik itt Bogoján körükben „örökös tiszteletbeli taglárskul“ fogják tekinteni!“ (Éljen!)

Isten vezesse fölről-fokra, egész a püspöki székig. Az eljenzés csilapultával az ünnepelt kért szót s nagy tetszéssel fogadott szavakkal bucsuzott el.

Majd Omelka J. üdvözölte a távozó elnököt ékes szavakkal.

Ez után Szobonya F. köri pénztárnok emelt szót, éltetve a távozó elnököt.

Poharat emelt Würtz káplán ur is a doroszói jóbaratok nevében, mely után az elnök üdvözölte a tiszteletére vidékről jötteket, kiktől jóegészség kívánalmát küldi a gyengelkedése folytán elmaradt Gaiszt batyának.

Melő Ferenc az öreg negyvennyolcas pedig arra kérte toszájában az elnököt, hogy mint történelemmel és régészettel foglalkozó, keresse föl, Ó-Becse-Földvár között azt a történelmi esemény színterét! szolgált árkot, melyből ő negyvennyolcasban (midőn Milícia

TÁRGYA.

A császár magyar barátja.

Nagy Péter császár halála óta a Holstein-Gottorp-Romanov háznak egyetlen tagja sem ékeskedett annyi uralkodói erénnyel, mint a 36 éves korában trónra lépett III. Sándor. Nagyatyjának erélye, párosulva atyja humanizmusával, nála még fényesebben emelkedett ki az ő magánélete, minden gáncson felül álló tisztaságában, tetteinek komoly erkölcsi irányában. A személyek iránti pártatlan igazságossága bebizonyult már akkor, mikor trónra lépte után meghagyta hivatalában azt a két államférfiut, kikkel mint trónörökösnek leghevesebb összeütközései voltak, t. i. Wалуjev gróft és Miljutin; nemcsak, de sőt legengesztelhetlenebb ellenét, Suvalov Peter gróft is fontos misszióval bizta meg.

Ily uralkodónak személyes bizalma és barátsága bizonyára nem az uralkodói kegy közönséges mértékével mérendő s éppen ezért mindennapjánál jóval több megtisztelés jeleként vehetjük, ha III. Sándor jóindulatával, mondhatók barátságával egy oly embert ajándékozott meg, kit születése szerint hazánkfiának kell tartanunk.

Magyar emberek máskor is több ízben ordultak meg a szentpétervári udvarnál, hogy

szerecsét próbáljanak, vagy magas állami és katonai tisztségekbe emelkedjenek. Így lett már a múlt században a kassai születésű Gyöngyösi Pál II. Katalln czárnő nagyra tartott és különösen kegyelt udvari orvosává. Így csinált carriert mint orosz testörkapi-tény a máscai Csernovics Simon, így vásárolt Katalin czárnétól kapott pénzen Temes-megyében óriási uradalmakat az orosz tábornoki rangot nyert Csorics. Az esztergomi születésű Jaksics Gergely is tisztí rangot viselt az orosz hadseregben 1818 körül. *Valamint az 1771-ben Zomborban született Simics Miklós, kiből még azután zombori városkapitány lett, s fiági ivadékaí pár évvel ezelőtt haltak ki Zomborban.*

Egészen más természetű volt azonban III. Sándor császár viszonya egy Oroszországba került hazánkfiához, Zudmovszky podborzi katolikus lelkipasztorhoz. Zudmovszky fiatalabb éveiben Oroszország ellen harczolt, mert részt vett a szabadságharczban, melynek katonái közé Kossuth hívására Pestről állott be. Ott volt a Paskievics ellen vívott minden esatában, míg végre a forradalom lezajlása után Oroszországba került.

Hosszas küzdelmek után, melyeket az Oroszországba vándorolt volt magyar honvéd a nyelvben, szokásaiban oly idegen birodalomban a megélhetéssel vívott, végre sikerült egy pétérvári előkelő családnál házi nevelői állást szerezni, honnan pár év múlva

a császár palái birtokával szomszédos Podborz kis községben foglalt el lelkeszi állást s mint olyannak több ízben volt alkalmá III. Sándor csázzal még mint trónörökössel találkozni.

III. Sándor császár 1872-ben ismerkedett meg vele s különösen vonzotta hozzá a lelkes kiváló értelmisége s kitűnő vadász híre, mert Zudmovszky tényleg az orosz birodalom egyik legügyesebb lövője. Ezért valóbanyszor a császár palái birtokán mulatott, elválhatlanok voltak egymástól. Puskával kezükben órákig álltak a lesen, várva a hajtást miközben a legfelsztelemebbül társalogtak, vitatkoztak, mintha semmi rangkülönbség sem lett volna köztük. A lelkesz majdnem minden délután a császár asztalának volt vendége s ilyenkor a czárné és a császár gyermekei is örültek jelenlétén. Sándor császár pedig nem egyszer az alázatos paplakban költötte el egyszerű reggelijét vagy uzsonnáját.

De különösen Zudmovszky nagy történeti jártassága volt az, a mi társalgását s a vele való eszmecseréket a mindenható uralkodó előtt rendkívül becsessé tette. Mint tudva van, III. Sándor csázznak kedvencz studiumát képezte a történelem és a földrajz, úgy, hogy ez utóbbi szakban majdnem az összes utleírásokat olvasta és tanulmányozta Marco Paolotól a legújabbakig. E tárgy körül folyt rendszeren a társalgás a podborzi kis paplak szerény tulajdonosával is.

is, mint nemzetőr bejárta) a kovács puskával mutatta meg a ráczoknak, hogy ne bántsák a nagyart.

Nagy derűtséget keltett Hosszú Sándor dorozslói kántortanítónak díkeziója, ki csatlakozott Omelka azon kívánságához, hogy az ünnepelt minél előbb plébános legyen.

Még a bogojai tantestület nevében kért szót egyik tanító, ki megköszönt azon megfigyelő magatartást, melylyel a tantestület minden egyes tagja iránt viseltetett.

Ezen leírt ünnepélyből kivehető, hogy Cziráky ur mily kedves ember volt Bogoján; a nép köréből még többet is irhatnánk, de most letelezsük a lollat azon reményben, hogy Ó-Becséről leendő távozáskor még többet fognak kedvességéről írni.

GÁBORY KÁROLY.

Hirek

— **Halottak estéje.** Az élők kegyeleme mint minden évben, úgy az idén is felkereste a temetőben elhunyt kedveseiknek sírhalmait. Az esti homály beálltával a temető fénytengerben uszott, s a sírok koszorúkkal voltak borítva. Egy kis szerencsétlenség is esett, a mennyiben az egyik sírra halmozott koszorúk tüzet fogtak a véletlenül közel helyezett gyertyák langjától, de a tüzet sikerült mihamarabb eloltani, s így e kis intermezzo nem hatott zavarólag a kegyelet ez ünnepén.

— **Platz Bonifác dr.** a szegedi tankerület kir. főigazgatója hivatalos látogatásait multhó 21-én megkezdte és pedig Újvidéken hol 22-től 25-ig behatárolt megvizsgálta a gymnasiumot és a tapasztalatok után teljes megelégedésének adott kifejezést. Újvidékről Szabadkára utazott, hol pedig 26—29 vegezte látogatásait. Ma a bajai gymnasiumnál végzi hivatalos teendőit. Bajáról székhelyére utazik, és november hó 5-én szerdán a d. u. 3 órai vonattal városunkba fog érkezni, hogy gymnasiumunkban is megtegye látogatását. A főigazgató Zomborban

De nem volt kizárva e társalgásokból az aktualis politika sem, melynek kérdéseiben Zádmozszky különös tájékozottságot s tapintatot árult el, úgy hogy nem egyszer befolyásolta majdnem láthatatlanul a jelenlegi császár elhatározását. Sándor császár a nélkül, hogy legkevésbé is habozóvá tette volna az, hogy barátságával oly embert ajándékoz meg, ki egykor nagytálya katonái ellen az orosz elnyomás megtörése érdekében küzdött, érdekekkel hallgatta az agg lelkész elbeszélését a magyar szabadságharcz heroizmusáról, a magyar nemzet nagy és lovagias lelkületéről, jogaihoz, alkotmányához való törhetlen ragaszkodásáról s legfeljebb ilyenkor azzal a megjegyzéssel kísérte a podborzi derék pap fejtegetéseit, hogy mindenhol másutt lehetségesnek, sőt észszerűnek tartja az alkotmányos regime-t, de Oroszország oly ország, melynek sajátos civilizációja van, melynek tehát saját politikai szervezettel kell bírnia. Ez azonban nem gátolja, hogy Magyarország törekvései iránt őszinte rokonszenvet ne érezne s a magyar nemzetet olyannak ne tartsa, mely a monarchia sorsa intézésében döntőszerepet van játszani hivatva.

Most élettelenül fekszik a rettegett kényúr livádiai palotájában, a spalai erdők magánya, s podborzi esték csendes időtöltésének boldog nyugalma helyett a sír néma feketesége várja örök pihenésre.

való tartozkodásakor az apátplébános ur vendége szokott lenni.

— **Installatio.** Az ujonan kinevezett gakovai plébános ünnepélyes beigtatása folyó hó 18-án fog megtartani. Mint halljuk az új plébános számos jó barátja és tisztelője fog részt venni az ünnepélyen.

— **Egy republikanus, a ki a muszka cárt gyászolja.** Ez a furcsaság Franciaországban egészen természetes lenne, de hogy Magyarországon, a hol a republikanus is kuriozum számba megy, akadjon egy újság, a melyeknek szerkesztője magát a monarchicus elvek ellenségének vallja, azután pedig gyászkerettel szedése lapjában a muszka császár halálának híre, ez csak mégis furcsa. Szó sincs róla, hiszen részvéttel veszi minden ember, ha egy ember-társa, habár az a muszka császár legyen is, lerója a természet tributumát, de talán nekünk magyaroknak még sincs külön okunk gyászolni a muszka elhunyt tyranusát, a mint hogy tényleg Magyarországon ez egy republikanus lapon kívül egy sem hozott gyászkeretet.

— **Bezdán község képviselő testülete,** október hó 21-én tartotta meg rendező közgyűlést, amelynek — mint levezetőnk írja — egyik tárgya volt az előjáróság által előirányzott s a múlt évi pénztári maradványon felül 2394 ft 03 kr. tiszta vagyoni feleslegét előtérítendő 1895. évi költségvetés tárgyalása, melyből kifolyólag a jövő évre a község közpénz-pót-adaóval megterhelve nem lesz, valamintggy azzal már a folyó évben sem volt megadózotva, miért is hálás köszönet illeti a község vezető férfait. Ugyancsak ez alkalommal humánus példával járt elő a képviselő-testület, amennyiben a helybeli tűzoltó egylet pénztartására a jövő évre 500 forint, és egy feekendő felszer felépítésre 100 forint, összesen tehát 600 forint szavazott meg e nemes célra, rövid vita után. — A „Czirfusz alapítványra“ 10 forint adományt, nemkülönben az Usztyei — árvamegyei — község tűzkárosultjai felsegélyezésére is 10 forint adományt szavazott meg. — Nagyon benne volt már a képviselő-testület a jótékony adakozásokban s így egyuttal az ipariskolai — különben községi nep-tanítóknak az eddigi 140—140 forint évi tiszteletdíj fizetését is egyenkint 180—180 fortra emelte fel, tehát várhatjuk, hogy a külföldön is jól dotált tanítóinkkal már nem sokára majd csak . . . lóhátról lehet diskurálnunk! — A borítaladó és a fogyasztási adók beszedési jogának 22117 forint 29 kr. kiadásti évi bérösszeggel a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz november hó 12-re kitűzött nyilvános árveréséről azonban, a képviselő-testület mit sem akart tudni s tekintve azt, hogy a mult évben is, daczára annak, hogy a kizárólagos joggal bírta azt a község s mégis majdnem 2000 forintnyi veszteséget volt, ezuttal nagyon helyesen azt emelte határozatá, hogy a jövő évi bérletbe egyáltalán bele nem bocsátjokik s az árverésen nem is képviselteti magát. — A közgyűlés ezután egy pár apróbb tárgy le tárgyalásával véget ért.

— **Birka vásárlás hitelbe.** Petrovits Jerko és Pastrovics Gábor zombori ismert marha kupeczek az ó-szívai hettivásáron megismerkedtek Becker Jakab odaváló gazdával, s csakhamar meg is alkudtak ezzel 50 drb. birka négyzáz forintban. — Mikor fizetésre került a sor a vevők azt mondták, hogy készpénzüket csak 100 forint van, a hátralékos 300 forintot majd egy hó múlva fizetik meg, s hogy az eladónak valahogy kételyei ne támadjanak az ő fizetés-kepessegük iránt, elvezették őt egy szállásra, melyről azt mondták, hogy ez az ő közös tulajdonukat képezi. A gazda odaadta a kupeczeknek a birkákat, a mint azután ők mihamarabb tul is adtak, a mikor azonban fizetésre került a sor, kistült, hogy a vevőknek nincs szállásuk, s a hova ők az eladót vezették, az másnak a szállása. Becker Jakab mint értesülünk Petrovits testvérek ellen család miatt feljelentést tett a zombori kir. törvény-széknél.

— **Megmérgezett leánya.** Bács-Ujfalv vezetés szerencsétlenség történt Fehér Imre házában, ahol haláleset miatt fertőtlenítés céljából karbont tartottak. A nagy karbols üvegek a gondatlan gazdasszony olyan helyre tette, ahol azt a pajkos gyermekei könnyen elérhették. Délután három leánygyermek játszott az udvaron. Fehér nyolc éves Pista fia levette az ablakból a karbont, s biztatta a kispajtásait: lgyunk jó palinkát gyerekek! Ma hozta az apám. A gyermekek mohón kaptak a palack után és nagyot huztak abból. Rögön rosszul is lettek mindhárman. Pap Julcsa hat éves leánya borzasztó kínok között meghalt, míg a másik kettőt sikerült a gyors orvosi segítségnek megmenteni.

— **Elfogott rablógylkos.** Az ó-becsei rendőrségnek szerencsés fogása volt. Mint levezetőnk írja, egy hírhedt gonoszlovót fogott el, névszerint Somogyvaracz Gáspár monostorszegi illetőségű megszökött rabot, akit régóta köröznek. Somogyvaracz emberölését tizenkét évig Illaván volt fogva s még három évig kellett volna Hartán a közvetítő intézetben lennie. Onnan szökött meg. Adták a járásbírósnak.

— **Száznolc éves asszony.** Mindenki ismeri Újvidéken az öreg Sturknet, a ki a napokban tölti be száznolczadik életévét. A ritka magas életkort elért asszony jó egészséggel örövend, étvágygal eszik, csupán haló- és emlékezőtehetsége hagyja cserben olykor-olykor. Fél század előtt elhalt férjét példaul most is gyakran hűtlenséggel vádolja. Azt hiszi, hogy férje még mindig életben van, de más asszonyok után szindgál. Ilyenkor elmeséli hallgatóinak, hogy milyen csapodar volt a férje s szavaít rendszeren így vezt: — Csak jöjjon haza, majd ránczba szedem, mint a multkor! Az a multkor persze körülbelül 60—70 évecskével ezelőtt lehetett.

— **Gyászjelentés.** Vettük az adábbi gyászhirot: Szabó László, Zenta városának országgyűlési képviselője fajdalomtól megtörtén tudatja, hogy felesége szült. Mihalkovits Flóra életének 40 ik, boldog házasságának 21-ik évében 1. évi október hó 29 és 30-ika közötti éjjel 1 es fel órakor Istenének visszaadta lelkét. A temetes október hó 31-én d. u. 3 órakor, a szentmisealdozat pedig november hó 3-án d. e. 9 órakor fog megtartani. Férjén kívül siratják: Szabó Margitka, férj. Szilágyi Lajosné egyetlen gyermeke, Szilágyi Lajos veje, özv. Mihalkovits Istváné anyja, özv. Bauerné Francziska anyosa Mihalkovits Dezsó, Mihalkovits Albina testvérei, Mihalkovits Rozsa, férj. Szecsey Iváné, Mihalkovits Zoltán, Mihalkovits Erzsike, férj. Vadász Zsigáné, Mihalkovits Ilonka, férj. Vaaly Emilmé, Mihalkovits Hilda testvérei. Mihalkovits Dezsóné, szül. Luka Anna, Mihalkovits Zoltáné, szül. Baranyi Anna sógornói. Szecsey Iván, Vadász Zsiga, dr. Vaaly Emil sógorai és ezek gyermekeik. Mig élél, a hozzátartozóknak boldogítója voltal. — most pedig imádkozzál érettünk. Isten veled — a viszontlátásra!

— **Pályázat.** Zombor szab. kir. város tanácsa az elhalalozás folytán megürült es 50 forint évi fizetéssel javadalmazott városi születésnői állásra pályázatot hirdet. Felhivatnak az ezen állást elnyerni óhajtok, miszerint az 1883. évi 1. t. cz.-ben előirt képpességüket igazoló pályázati kérvényeiket 1. évi november hó 20-áig Sándor Béla főispánhoz terjesszék be.

G S A R N O K.

A gyorsírásról.

Írta: **Horváth Vinczéné.**

(Folytatás.)

Nincsenek ugyan pozitív adataink, de inkább valószínűbb, mint hihetlen, hogy a sztenográfia halvány nyomaira már a sötét ókor századaiban is akadtunk. Igaz ugyan,

hogy a kezdetleges csók oly távol esik a mostani kifejtett és tökéletesített vívmánytól, mint a modern építést az első emberek czölöp alkotmányától, de ha a gyorsírást történelme megíróinak ez az állítása tényleg való, tagadhatatlan, hogy ez volt bölcsője azon tanulmányoknak, mely most már arany korszakát éli s hívei között ezeket és ezeket számlálhat.

A mi azután a világ egyetemes történelmének középkorát illeti, ez már a gyorsírást gyermekkorá volt. S hogy e tekintetben minden kételyeink eloszoljanak, elég hivatkozásunk a sok adat közül csak a genfi egyház diakonusai által 1567-ben kiadott könyv következő soraira: Az elhalt Deunis Raguensei, egy szökevény 1549 óta azzal foglalkozott, hogy a prédikációkat, melyeket Calvin tartott, szoról-szóra leírassa. Ezt pedig bizonyos jegyek segítségével oly gyorsan és művészesen eszközölte, hogy egyetlen egy szót sem hagyott ki.

Lett volna azonban a gyorsírást ügye a közép- s az ezt követő korszakokban barmiként is lendülőben, tagadhatatlan, hogy egyes időközökben a reakció is reá nyomta helyegét.

A mint azonban a reneszánsz szelleme a szunyadozó nemzeteket felrázta aléltásgukból, a sztenografiai is fokenkénti virágzásnak indult, majd a szelroza minden irányában villámgyorsan terjed el. S már nincsen nép, nincsen nemzet, sem nemzetiség, mely saját gyorsírásának apostolait büszkélkedve nem jegyezhetné bele nemzeti történelmének hasábjára.

De vajjon kelle-e messze mennünk: vessünk csak egy futólagos szempillantást saját gyorsírásunk történeti multjára s a

rendszeriök és követők egész sorát latjuk magunk előtt feltűnni.

(Folyt. kov.)

Irodalom.

Az Athenaeum Képes Irodalom-történetéből, melyet legjelesebb irodalom-történet íróink közreműködésével Beöthy Zsolt szerkeszt, megjelent a 25-k füzet, három iven, az előbbiekhöz hasonló gazdag tartalommal és szép illusztrációkkal. Ebben Ballagi Géza befejezi a mult századi „Felvilágosodás irodalmát”-ról kezdett cikkeit; a következő cikkekben Badics Ferenc, a vállalat segédszerkesztője, századvégi „Tudományos irodalmunkat” ismereti, részlevesebben a magyar nyelvű történetírás, s a magyar irodalomtörténet kiválóbb, alapvető munkásairól (Szekér Joakim, Budai-testvérek, Horányi, Wallaszky, Papay Samuel stb.) szolván. E korszak befejezésül Bayer József „A nemzeti játékszín” küzdelmeit beszéli el 1837-ig, a midőn a nemzeti színházban állandó fedél alá juthatott. — A jelen század második tizedében Széchenyi és Kisfaludy felléptével nyílt új korszakhoz Beöthy Zsolt ir magvas bevezetést „Széchenyi kora” cím alatt, melyben a politikai s irodalmi viszonyok kölcsönhatásáról s különösen Széchenyi befolyásáról szól. Ez után Szász Károly értekezik az akadémiai eszme fejlődéséről, majd Akadémiánk keletkezése, megállapítása s első és későbbi szervezetről. A füzet utolsó cikkekben „Gr. Széchenyi István mint író” cím alatt Zichy Antal, Széchenyi unokáinak kiadója, kezdi meg tanulmányát, ezúttal a nagy reformátornak még csak ifjúságáról szolván. — A tartalom ezúttal is gazdag kegyűjtemény teszi érdekesebbé. Külön mellékletül van: Berzsenyi Dániel levele Festetic György grófhhoz és az 1859-iki Kazinczy-ünnep; a szövegben pedig: Budai Ezsás, Horányi Elek, Wallaszky Pál, Papay Samuel Kántorné,

Déryné (hírneves színésznők), Felsőbüki Nagy Pál, b. Wesselenyi Miklós, gr. Teleki József, Széchenyi Ferenc és István grófok arcképei; a régi Dunapartú Rondella, a kolozsvári és pesti nemzeti színház, az akadémia palotájának rajzai, Kisfaludy Károly Aurora-jának czimképei s egyéb kisebb képek vannak. — A nagyfontosságú vállalat már befejezéséhez közelit, azért ezúttal is felhívjuk rá a művelt közönség figyelmét. A nagy mű mintegy 32 füzetben lesz befejezve s a hátralévő füzetek kétheti időközben jelennek meg; füzetenkint 40 kr-ért bármely hazai könyvkereskedésben megrendelhetők.

Milkó Izidor könyve. Milkó Izidor a legkiválóbb magyar tárczirók egyike a Dugonics-Társaság tagja, akinek finom szellemes dolgozatai a magyar olvasó közönség kedves olvasmányai, könyvet írt római utjairól. Művét, melylyel az irodalom gazdagodik, előfizetés utján bocsájta ki. Ennek a könyvnek bizonyára reklám nélkül is meg lesz a maga nagy művelt közönsége, mely már anynyi szépet olvasott Milkó Izidortól. A mű „Római mozaik” címet fogja viselni és 15 ivnyi tartalma lesz. Egy példány ára 2 frt. Előfizetési pénzek dr. Milkó Izidor címére Szabadkára küldendők — legkésőbb december hó 1-ig.

Szerkesztői üzenetek.

„Barna kis lány.” Ugyan hova gondol? vers-ért honoráriumot — vidéki laptól? Kerdezze meg a fővárosi napilapok szerkesztőit, hogy melyik költő vers-ért honorálják? Itka madár az az írói honorárium, kivált a vidéken. — s bár verse kétségkívül megeredelte a vidékem, — mi meg ez idő szerint azt meg nem adhatjuk. Kérje föl jövle verseit a fővárosi szépirodalmi lapoknak, a hó bizonyára szivesen látott vendég leend s a honorárium kértlen is megjő.

Halottak napján. Igen szép eszméket penget, — de ezúttal térszúke miatt kisorult. A többi kézirat tárczarovatunk vezetője szerint átismítást igényel.

„Virág Maresa.” Az eszme igen szép — verselése kifogastalan, csakogy 53 strofa helyett elég volna 6-8 strofas, balladát lehetne belőle faragni. Kértsse meg.

Üzleti Hirdetés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Zomborban, a fő- (Kossuth)-utczában lévő Klein Ede-féle** üveg-, edény és porcellán-üzletet m. hó 17-en megvettem, s azt a kor igényeizhez képest a legdivatosabb s legjobb minőségű árukkal fogom újra felszerelni. Midőn ezt a mélyen tisztelt közönség szives tudomására hozom, egyszersmind bátorkodom fölkérni, hogy üzletemet nagybecsű látogatásával megírsztelni sziveskedjék.

Különösen ajánlom divatos függő-lámpa és majolika-disztagyaimat, terracotta-és sydrolit-figuráimat, china-ezüsti edényeimet s francia baccarat-iv.-készleteimet.

Az üvegkereskedés szakmájába vagó mindennemű üvegezést, templom-épület, kirakat-tábla és képeretek elkészítését a legrovidebb idő alatt pontos kivitelben elvállalom.

Miután én czégtarsa vagyok a farkasvölgyi világhírű üvegtáblagyárnak abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a legjobb minőségű és legolcsóbb üvegtáblával szolgálhatom ki t. vevőimet.

Üzletemet a n. é. közönség szives partfogásába ajánlva, maradtam

kütnő tiszteltel

Pock László.